

Oversigten, der er redigeret af arkivar Karen Marie Olsen, giver vel i alfabetisk orden efter arkivskabernes navne kun summariske oplysninger: arkivskaberens stilling eller titel, evt. dødsår samt arkivets yderår og omfang i pakker, bind eller læg. Men ved hjælp af denne samlede oversigt kan man hurtigt se, om der i Rigsarkivet findes et arkiv efter en bestemt person. Man kan da evt. finde en registrering i en af de udgivne registraturer, eller man kan på Rigsarkivets læsesal gå til de håndskrevne registraturer, der ligesom de trykte registraturer og vejledninger kort er omtalt i indledningen til oversigten.

I oversigten, der rummer godt 4.000 personnavne, er af praktiske grunde udeladt privatarkiver på pergament og privatarkiver, der findes som bilag i offentlig sagsbehandling eller i ministerielle o. a. arkiver. Heller ikke private institutioners arkiver er medtaget; en fortegnelse over disse vil foreligge i en selvstændig publikation.

Ole Degn

De nørrejske købstæders og landsognenes lægdsbenævnelser 1789–1970. (Landsarkivet for Nørrejylland, Viborg, 1972). 62 s.

Under arbejde med de siden 1788 førte lægdsruller i forbindelse med personalhistoriske undersøgelser støder man ofte på vanskeligheder, når man udfra bestemte personers bopæl skal finde de pågældende i lægdsrullerne. Man har været henvist dels til spredte bestemmelser om omlægninger af forskellige administrative distrikter, dels til samlede lægdsfortegnelser, der for en stor del har manglet alfabetiske stedregistre. Det nørre-

jyske landsarkivs oversigt over de nørrejske købstæders og landsognes lægdsbetegnelser 1789–1970 gør derfor et vigtigt, meget benyttet personalhistorisk materiale lettilgængeligt.

Oversigten består af tabeller, hvor man alfabetisk kan finde de enkelte sogne og se deres placering dels på de gamle amter 1789–93, dels på de nye amter 1794–1869, i begge tilfælde med vedføjede lægdsnummer, dels på de nye udskrivningskredste 1870–1970, med vedføjede lægdsnummer. Ved hjælp af amtsoversigter 1789–94 og 1794–1870 kan man dernæst finde placeringen på udskrivningsdistrikt, og derefter kan man hurtigt finde frem til den pågældende rullens oplysninger om et sogns beboere.

I 1843 fik købstæderne deres egne lægder, mens værnepligtige i købstæderne tidligere var blevet indskrevet i et tilgrænsende landlæg, og derfor er købstæderne opført i en tabel for sig forrest, med angivelse af amt og lægdsnummer 1843–69 og udskrivningskreds og lægdsnummer 1870–1970.

Ole Degn

Oversigt over Udskrivningsarkivalier 1700–1788 i Landsarkivet for Nørrejylland. (Landsarkivet for Nørrejylland, Viborg, 1972). 92 s.

Hidtil har de militære udskrivningsarkivalier fra det nørrejske landsarkivs område fra tiden før 1788 været spredt på mange forskellige arkiver, og de var hverken ordnet efter bestemte principper eller detaljeret registreret. Landsarkivet har nu rådet bod på dette forhold ved en omordning og registrering af alle pakker med udskrivningsarkivalier fra årene 1700–88 og ved udsendelse af en oversigt over dette materiale.

I oversigten, der er udarbejdet af arkivar Poul Rasmussen, redegøres der først i en længere indledning for udskrivningen og de nationale troppers militærtjeneste 1701–88, ikke blot Frederik 4.s landmilits 1701–30 og landmilitsen og udskrivningerne til de hvervede hærafdelinger 1733–88, men også søindrulleringen 1704–88 og landeværnet og borgervæbningen 1700–88.

I den følgende registratur er arkivmaterialet opført i en række grupper efter proveniens; først land- og krigskommissærernes arkiver; dernæst udskrivningsarkivalier i amternes og amtsstuernes arkiver; borgervæbningen og søindrulleringen i købstæderne; og endelig godsarkivernes udskrivningsarkivalier samt ruller og lister, som vedrører enkelte godser, men ligger i andre arkiver. I et tillæg gives en oversigt over arkivalier der omfatter ruller og lister landmilitsen vedkommende 1788–89.

Omordningen og registreringen af det omfattende udskrivningsmateriale skulle muliggøre udnyttelsen af et materiale, der vel hidtil har været forholdsvis upåagtet, men alligevel rummer værdifulde oplysninger af interesse ikke blot for personal- og slægtshistoriske undersøgelser, men også for lokalhistoriske og demografiske arbejder.

Ole Degn

Anklagemyndighed og politi på Sjælland, Lolland-Falster og Bornholm 1919–72. (Landsarkivet for Sjælland m. m., København, 1972). VI + 57 s.

I sin serie af embedsetater over lokale myndigheder har det sjællandske landsarkiv udsendt en oversigt over

den offentlige anklagemyndighed og politiet i perioden 1919–72. I det væsentlige følger oversigten det skema, der blev anvendt ved den i 1970 udsendte oversigt over dommere og domstole på Sjælland, Lolland-Falster og Bornholm 1919–69. Efter en indledning, der i hovedtræk redegør for etableringen i 1919 af en selvstændig anklagemyndighed og for politivæsenets udvikling i årene 1919–72, følger en mere detaljeret redegørelse for de enkelte embeder (statsadvokaturerne i østre landsretskreds og politikredsene), omfattende en kort administrationshistorisk oversigt, en fortegnelse over embedernes chefer (statsadvokater, politidirektører (København) og politimestre) og en oversigt over de modtagne arkivafleveringer fra de enkelte embeder.

Ole Degn

Sjællandske retsbetjentarkiver indtil 1919. Sorø amt, I. Foreløbige arkivregistraturer. (Landsarkivet for Sjælland m. m., København, 1972). VI + 155 s.

I 1964 udsendte det sjællandske landsarkiv det første bind i en række foreløbige arkivregistraturer over retsbetjentarkiver indtil 1919. Det omfattede lollandske retsbetjentarkiver, og siden fulgte bind omfattende falsterske og bornholmske retsbetjentarkiver og af sjællandske Gl. Københavns amt, Gl. Roskilde amt, Frederiksborg amt, I, og Præstø amt.

Nu foreligger yderligere Sorø amt, I. Opstillingen af materialet følger de samme principper som de tidligere bind. Under de enkelte købstæder, herreder og birker oplyser en kort indledning om administrationshistoriske og arkivtekniske forhold, dernæst